

De Mendelsohn-deconfiture

Kaag, H.A.

Published in:
Maandschrift Economie

Document version:
Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:
1939

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Kaag, H. A. (1939). De Mendelsohn-deconfiture. *Maandschrift Economie*, 4(11-12), 593-594.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright, please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

De Mendelsohn-Deconfiture

De deconfiture van het huis Mendelsohn & Co. te Amsterdam heeft begrijpelijkerwijze diepen indruk gemaakt. De val van een groot particulier bankhuis, dat in voorafgaande perioden een groote activiteit vertoonde, aan den vooravond van een groote internationale crisis, ligt bijna in de lijn der geschiedenis. Nadat vele der groote Engelsche particuliere bankinstellingen door de naoorlogs-credieten op korten termijn aan midden Europa en de daarop volgende „stilhalte” practisch reeds waren uitgeschakeld, beteekent de val van het huis Mendelsohn te Amsterdam voorloopig tevens het einde van den internationalen invloed van den particulieren bankier. Indien men de diepere oorzaken van deze débacle nagaat, dan blijkt deze te zijn gelegen:

A. in het aangaan van allerlei zuiver speculatieve transacties in valuta en fondsen, welke aanvankelijk groote winsten inbrachten en een groot particulier vermogen opbouwden, echter later dit vermogen sneller als het was gevormd, deden wegsmelten;

B. in het feit, dat de aangegane verplichtingen niet in de juiste verhouding stonden tot de eigen middelen en bovendien de verleende credieten een typisch eenzijdig karakter droegen;

C. in het niet in acht nemen van de liquiditeitseisch welke wel het sterkst tot uitdrukking komt in de $3\frac{3}{4}$ Fransche leening in den vorm van de bekende 23 maal verlengbare promesse, waarbij de firma Mendelsohn zich verplicht had het crediet telkens te verlengen, terwijl zij ze anderzijds onderbracht bij relaties die, die verlengingsplicht niet hadden. Deze directe oorzaken van den val van het huis Mendelsohn zijn het echter niet, welke het meeste opzien baren. Wat terecht de gemoederen vooral heeft geschokt is het feit, dat een man dank zij, zijn biologeerende overredingskracht en een systeem, van wat men zou kunnen noemen, persoonlijke en moreele wisselruiterij, jarenlang niet alleen internationaal een groote positie heeft kunnen spelen, doch ook in de Amsterdamsche bankierswereld met zijn soliede reputatie, de dominerende positie innam. De leider van het Amsterdamsche huis Mendelsohn toch bouwde niet op eigen middelen doch

op die van anderen, niet op eigen reputatie maar op die van anderen, zijn groote invloed op. Dat deze invloed aan de financiële positie van een land als Frankrijk inderdaad ten goede is gekomen doet aan deze feiten niet af.

Bij dit alles moet men onwillekeurig denken aan de uitspraak in de encycliek „*Quadragesimo Anno*”: „Wat het meest in het oog loopt is, dat in onzen tijd niet enkel het kapitaal zich opstapelt, maar ook een ontzaglijke macht, een despotische economische heerschappij zich samentrekt in handen van enkelen, die meestal het kapitaal *niet in eigendom, maar in bewaring en onder hun beheer hebben en er naar willekeur over beschikken*”. Onrust heeft ook gewekt dat instellingen als de Nederlandsche Bank en de Nederlandsche Handel Maatschappij voor zulke groote bedragen aan de Mendelsohn transactie hebben medegewerkt. Indien men aan zou moeten nemen, dat deze instellingen omtrent de juiste financiële positie van Mendelsohn & Co. op de hoogte waren, is deze credietverleening onverklaarbaar, evenals de goede referenties, welke over dit huis en zijn leider werden afgegeven. Dat deze instellingen geen balansinzicht zouden hebben geeischt is ook al onaannemelijk. De eenige hypothese die dan ook overblijft, maar die voorloopig niets dan een hypothese blijft, is, dat valsche cijfers zijn overgelegd. Indien dit laatste juist zou zijn dan blijkt daaruit wel overduidelijk, dat niet langer met een op „gentleman's agreement” gebaseerd banktoezicht kan worden volstaan, doch dat een officieel, door de wet gesanctionneerd toezicht dringend noodzakelijk is. Wat de Heer Trip in het jaarverslag van de Nederlandsche Bank 1936—1937 schreef, naar aanleiding van de instelling van een Staatscommissie met opdracht om te dienen van advies over de vraag of ten aanzien van het particuliere bankwezen wettelijke voorzieningen noodig of wenschelijk zijn, etc.: „slechts zij geconstateerd, dat van eenige critiek, welke tot onderzoek zou kunnen nopen niets is gebleken”, kan thans moeilijk worden gehandhaafd.

H. A. K.